

LAKOSSÁGI EGÉSZSÉGFELMÉRÉS 2007.

TISZAVASVÁRI KISTÉRSÉG

1. A MIKROLEF

A MIKROLEF egy keresztmetszeti vizsgálat, amely a lakosság pillanatnyi egészségi állapotáról, az „egészség, mint értékhez” való viszonyulásáról ad tájékoztatást. Válasz kapható olyan kérdésekre, mint:

- ◆ Milyen rangja van az egészségnek a kistérségi lakosság értékrendjében?
- ◆ Mit tesz, és mit tehetne az egyén annak érdekében, hogy megőrizze egészségét, vagy javítson jelenlegi egészségi állapotán?
- ◆ Milyen akut problémák megoldására van elsősorban szükség?
- ◆ Mit tehetnek az egyes kistérségek az ott élő lakosság egészségi állapotának javítása érdekében?

A felmérés elemzése során a továbbiakban

- ◆ Az egészségi állapot,
- ◆ Az egészségmagatartás,
- ◆ A betegségek,
- ◆ Az egészségügyi ellátás igénybevétele,
- ◆ A betegségek karbantartása, ezen belül szűrővizsgálaton való részvétel gyakorisága
- ◆ A gazdasági aktivitás, a foglalkoztatottság és az azzal kapcsolatos munkakörülmények, egészséget károsító munkahelyi ártalmak kerülnek összefoglalásra.

KIEMELT MEGÁLLAPÍTÁSOK

- ◆ A megkérdezettek 20%-a találta egészségi állapotát rossznak vagy nagyon rossznak
- ◆ Egészségi állapotát rossznak kétszer annyi nő (20,6%) mint férfi (10,7%) jelölte meg
- ◆ 77,1% gondolja azt, hogy sokat vagy nagyon sokat tehet egészségi állapotáért
- ◆ Leginkább a fiatal férfiak (27,4%), legkevésbé az idős férfiak (9,5%) gondolják, hogy nagyon sokat tehetnek egészségükért
- ◆ A férfiak 46,1%-a dohányzik rendszeresen, a nők 21,4%-a. Az eltérés szignifikáns.
- ◆ A fiatalok közül közel 10%-kal többen rendszeres dohányosok, mint a középkorúak (43,6% és 34,3%)
- ◆ A férfiak 38,1%-a legalább hetente egyszer iszik, a nőknek csak 1,6%-a

- ◆ A középkorú férfiak 28,2%-a naponta fogyaszt alkoholt
- ◆ A nők 56,1%-a, a férfiak 37,2%-a részesíti előnyben az egészséges táplálékot lehetőségeihez képest.
- ◆ 58,9% legalább naponta mozog 10 percet. A legaktívabbak a középkorú nők és férfiak, majdnem azonos mértékben (60%).
- ◆ Szabadidejében 38,8% mozog rendszeresen, a férfiak 43,2%-a, a nők 34,8%-a.
- ◆ A lakosság 56,2%-a túlsúlyos vagy elhízott. A férfiak (61,5%) lényegesen nagyobb arányban, mint a nők (51,2%)
- ◆ Magas vérnyomással a megkérdezettek 35,3%-a küzd, a 8 általános iskolát végzettek 51,1%-a, az idős nők 78,3%-a.
- ◆ Asztmája 5,2%-nak van, az idősök között az arány az átlag duplája (10,5%).
- ◆ A megkérdezettek 12,3%-a szorong vagy depressziós, a különbség a két nem esetében jelentős: a nők 17%-a, a férfiak 7,2%-a jelezte ezt a problémát. A különbség szignifikáns. A középkorú nők negyede (26,4%) szorong vagy depressziós.
- ◆ A kistérség lakói közül 12,2 szenved allergiától, a férfiak (6,7%) és nők (17,3%) közötti különbség szignifikáns.
- ◆ Cukorbetegség 9%-ban fordul elő, a kor előrehaladtával a betegség gyakorisága is nő. Az idős nők 26,5%-a cukorbeteg.
- ◆ Magas koleszterinről 15% számolt be, a középkorúak (20,6%) és idősök (20%) hasonló mértékben küzdenek vele.
- ◆ Szívrohama 4%-nak volt, idős férfiak esetén az arány 14,4%. Ugyanakkor a szívbetegségek aránya nőknél (14,9%) szignifikánsan magasabb a férfiakénál (5,7%).
- ◆ Ízületi gyulladása a lakosok negyedének (26,7%) van, az idős nők több mint fele (53,1%) szenved tőle.
- ◆ A megkérdezettek közel harmada (29,4%) nem találkozott háziorvosával az utóbbi egy évben, a fiatal férfiak több, mint fele (52,3%).
- ◆ A dolgozók 59,1%-a nem volt üzemorvosnál az utóbbi egy évben
- ◆ A válaszadók kevesebb, mint harmada (30,5%) nem járt fogorvosnál egy éven belül
- ◆ A cél korosztályba tartozó nők mindössze ötöde (19,5%) kapott behívót méhnyakrák-szűrésre, közülük is kevesebb, mint a fele jelent meg a vizsgálaton (45,2%).
- ◆ Emlőrák vizsgálatra behívót a célcsoport tagjainak háromnegyede kapott, és 80,9%-uk el is ment a megjelölt helyre.
- ◆ Tiszavasvári lakosainak harmada (32%) 8 általános iskolát vagy kevesebbet végzett, 30%-a szakmunkás végzettségű. Csak 9,6%-nak van diplomája.
- ◆ A lakosok 40%-a dolgozik, a munkanélküliek aránya 7,2%.
- ◆ A megkérdezettek 26%-a gondolja, hogy anyagi helyzete rossz, 6,1%-a szerint nagyon rossz.

TISZAVASVÁRI KISTÉRSÉG

A Tiszavasvári kistérség 18. éven felüli lakosságából vett reprezentatív minta (615 fő) az alábbi nemek és korcsoportok szerint oszlik meg:

Nem	Korcsoport	N	N %
Férfi	18-34	84	14
	35-64	146	24
	65+	43	7
Nő	18-34	96	16
	35-64	163	27
	65+	83	14

1. Táblázat : korcsoportok és nemek megoszlása

Végzettség	N	N%
Általános vagy kevesebb	200	33
Szakmunkás képző, szakiskola	186	30
Szakközépiskola, technikum	88	14
Gimnázium	80	13
Diploma	60	9,8

2. Táblázat : iskolai végzettségek eloszlása

A felmérésben résztvevő személyek harmada (33%) legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik, és közel ugyanennyien (30%) szakmunkás vagy szakiskolai bizonyítvánnyal bírnak. A fennmaradó egyharmadnyi megkérdezett hasonló arányban végzett gimnáziumot vagy szakközépiskolát (14% és 13%), és mindössze 9,8% szerzett diplomát. A résztvevők 6,2%-a rendelkezik közgyógyellátási igazolvánnyal.

Az anyagi helyzet felmérése olyan komplex probléma, melyet ez a kérdőív nem tekintett céljának. Az anyagi helyzet szubjektív megítélése bizonytalan eredményt hoz, és jelentősen függ pszichológiai tényezőktől. Mindazonáltal a kérdés felvetése mindenképp szükséges, és ilyen formában is fontos információt hordoz. A válaszadók nagyrészt elégedettek saját anyagi lehetőségeikkel (59%), míg szintén jelentékeny arányban neveztek helyzetüket rossznak (26%). Közel 10 százalék szerint gazdasági helyzete jó vagy nagyon jó (9,2%), ennél valamivel kevesebben minősítették állapotukat nagyon rossznak (6,1%).

Az utolsó alapadat a megkérdezettek településszerkezet szerinti megoszlása. A válaszok szerint a megkérdezettek túlnyomó többsége nagyfalvakban (1000 és 10000 fős lélekszám) lakik (70%), illetve városokban élnek (24%). A válaszadók csak igen kis arányban (5,4%) élnek apró településeken (1000 fő vagy annál kevesebb lélekszámmal).

2. EGÉSZSÉGI ÁLLAPOT

EGÉSZSÉGI ÁLLAPOT SZUBJEKTÍV ÉRTÉKELÉSE

A megkérdezettek saját egészségi állapotukat nagyjából azonos mértékben ítélték jónak (31,9%) illetve megfelelőnek (37,1%). Rossznak vagy nagyon rossznak nagyjából minden ötödik személy ítéli (20,1%).

EGÉSZSÉGI ÁLLAPOT SZUBJEKTÍV ÉRTÉKELÉSE ÉS AZ ÉLETKOR ÖSSZEFÜGGÉSEI

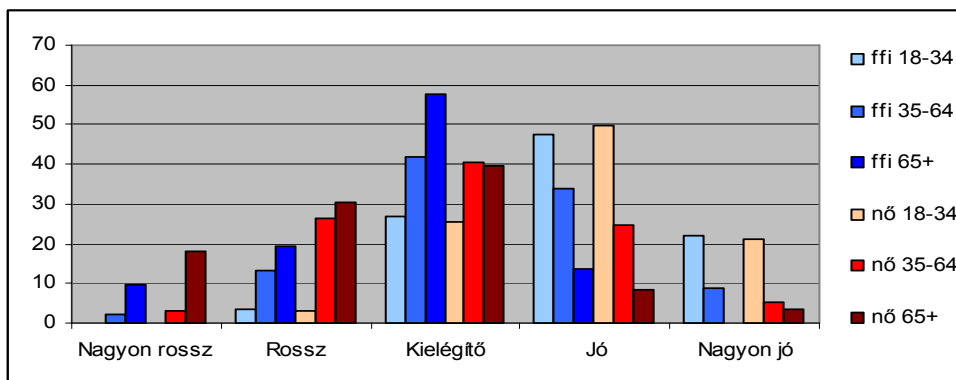
Az egészségi állapot szubjektív megítélése erősen korfüggő. Míg a 18 – 34 éves korosztály saját egészségi állapotát jónak (48,8%) illetve nagyon jónak (21,6%) ítéli meg, és senki sem jelölte meg a „nagyon rossz” választ, addig a középkorúak már inkább kielégítőnek (41%) vagy jónak (29%) minősítették egészségüket és ötödük érzi rossznak állapotát (20%). Az idősek között a legtöbben kielégítőnek (46%) illetve rossznak (26%) ítéli egészségét. Ebben a korosztályban már a „nagyon rossz” választ adók száma is számottevő (15,1%).

Korcsoport	Nagyon rossz	Rossz	Kielégítő	Jó	Nagyon jó
18 - 34		3,43	26,3	48,8	21,6
35-64	2,7	20,3	41	29	7
65+	15,1	26,4	46	10,3	2,

3. Táblázat : egészségi állapot önértékelése és korcsoportok

EGÉSZSÉGI ÁLLAPOT SZUBJEKTÍV ÉRTÉKELÉSE A NEM ÖSSZEFÜGGÉSEI

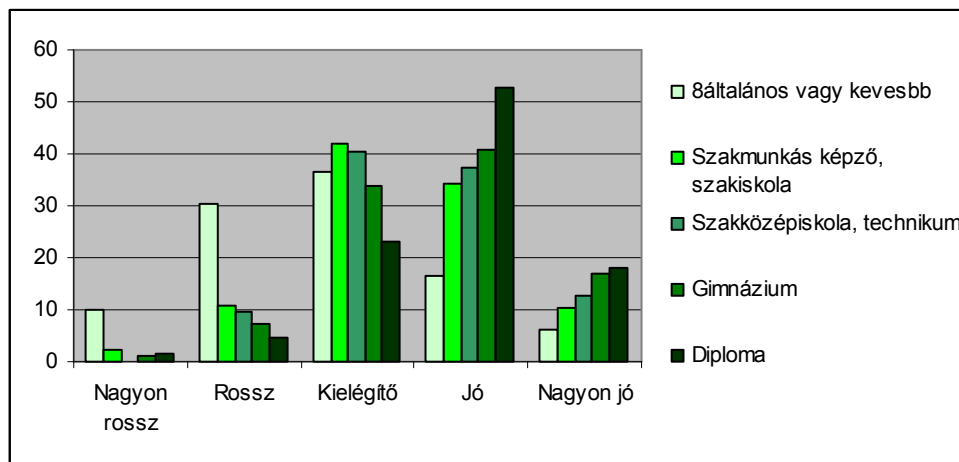
Míg a 18 – 34 éves korosztályban nincs igazán eltérés az egészség megítélése között, a férfiak és nők különbsége a középkorúak esetében már jelentős. Míg a férfiak harmada (33,8%) jónak, illetve 41%-uk kielégítőnek érzi egészségi állapotát, addig a nőknek csak negyede érzi jól magát (24,8%), kielégítően pedig a férfakkal megegyező arányban (40,3%). Az egészségi állapotukat rossznak jelzők között a nők aránya duplája a férfiakénál (26,6% a 13,1%-kal szemben). Az időseknél ez a különbség megmarad: kielégítőnek a hölgyek 39,7%-a tartja egészségét a férfiak 57,6%-ával szemben, az állapotukat rossznak illetve nagyon rossznak ítélok esetében ismét a hölgyek kerülnek túlsúlyba (28,8% férfiaknál és 48,4% nőknél).

1. ábra : egészségi állapot szubjektív megítélése és nemek összefüggése

EGÉSZSÉGI ÁLLAPOT SZUBJEKTÍV ÉRTÉKELÉSE AZ ISKOLÁZOTTSÁG ÖSSZEFÜGGÉSEI

Az egészségi állapot és a végzettség összevetésével kiderül, hogy a magasabb végzettséghez általában jobb egészségi állapot társul. A diplomások 18,1%-a nagyon jónak érzi egészségi állapotát, többségük pedig jónak (52,8%). A gimnáziumi és szakközépiskolai érettségivel rendelkezők esetében a válaszok megoszlának a jó és a kielégítő között, a gimnáziumot végzettek 40,8%-a jó, 33,7%-a kielégítő egészségnak örvend, míg a szakközépiskolát végzetteknél ez fordítva alakul, 40,2% kielégítő, 37,3% pedig jó állapotban van. A 8 általános iskolát vagy annál kevesebbet végzettek között a „rossz” értéket megjelölők aránya már 30,4%, és ők adták a legtöbb „nagyon rossz” választ is, 10%-os arányban.

2. ábra : egészségügyi állapot megítélése és iskolai végzettség

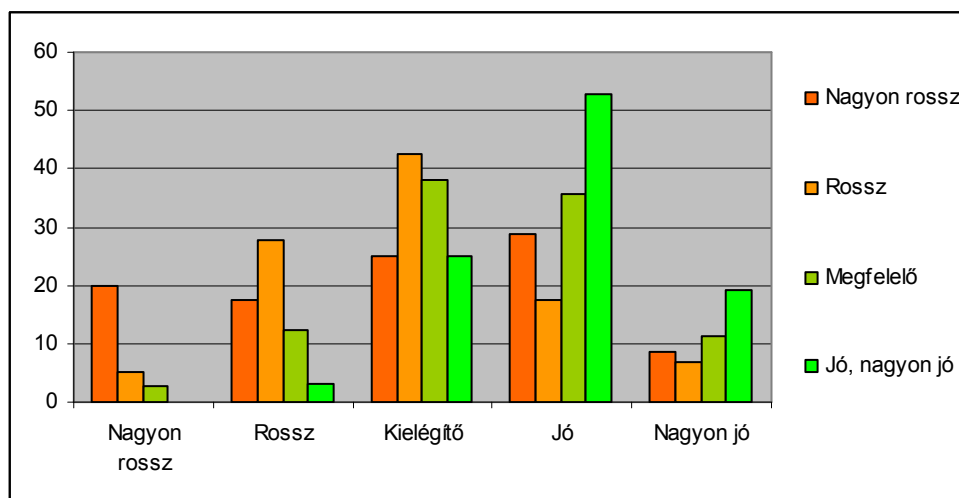
EGÉSZSÉGI ÁLLAPOT SZUBJEKTÍV ÉRTÉKELÉSE A GAZDASÁGI ÖSSZEFÜGGÉSEI

A legjobb egészségi állapottal a tanulók bírnak, náluk 48,9% jó, és nagyon jó egészségi állapotban van. A dolgozók esetében inkább a „jó” válasz a jellemzőbb (42,3%), a nagyon jó értéket a dolgozók 14,3%-a adta meg. A GYES-en és GYET-en lévők közül jellemzően jó (44,2%) vagy nagyon jó (19,2%), ugyanakkor 11% rossznak érzi egészségét. Az öregségi nyugdíjban részesülők esetében a kielégítő állapot a jellemző (47,6%), bár ötödük rosszul érzi magát (21,6%). A rokkantnyugdíjasok több mint fele (54%) rossznak érzi állapotát, ebben a csoportban nem született „nagyon jó” eredmény.

Foglalkoztatottság	Nagyon rossz	Rossz	Kielégítő	Jó	Nagyon jó
Tanuló vagy felsőoktatási hallgató		6,7	9,6	48,9	34,8
Munkanélküli		5	43,6	46,1	5,3
GYES, GYED, GYET		11	25,7	44,2	19,2
Dolgozik		5,8	37,3	42,3	14,6
Egyéb	3	21,8	35,5	28,2	11,5
Öregségi, özvegyi nyugdíjas	14,6	21,6	47,6	14,2	2
Rokkantnyugdíjas	7,5	54	33,2	5,2	

4. Táblázat : gazdasági aktivitás és egészségi állapot megítélése

A jobb anyagi helyzet jobb egészségi állapottal jár együtt: míg a nagyon jó helyzetben lévők jellemzően „jó” vagy „nagyon jó” választ adtak (52,7% és 19,2%), addig a rossz helyzetűek közül sokan rossznak (27,7%) vagy kielégítőnek (42,6%) érzik egészségüket. A legrosszabb helyzetűek ötöde egészségileg is a legrosszabb kategóriába sorolja magát (20%), ugyanakkor 37,3%-uk elégedett, ők jónak vagy nagyon jónak érzik egészségüket. Érdekes módon ezzel megelőzik a rossz anyagi helyzetűeket, akik közül mindössze 24,4% érzi, hogy jó vagy nagyon jó lenne állapota.

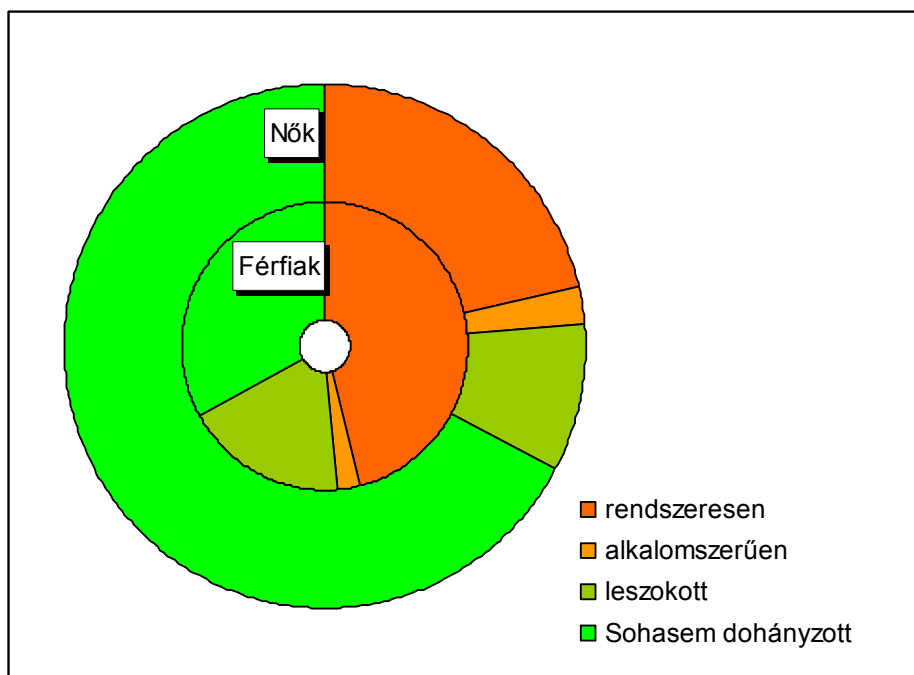
3. ábra : anyagi helyzet és egészségi állapot szubjektív megítélése

3. EGÉSZSÉGMAGATARTÁS

A felmérésben résztvevők több mint fele (61%) gondolja úgy, hogy sokat tehet egészségéért. Ebben a kérdésben a nemek között minimális az eltérés, és a különféle korcsoportok között sincs jelentékeny differencia. Jelentősebb eltérés csak a 65 év feletti nőknél tapasztalható, akik közül 48% jelölte meg ezt a választ. Leginkább biztosak saját állapotuk befolyásolhatóságában a gimnáziumot végzettek, ahol 97,6% gondolja azt, hogy sokat vagy nagyon sokat tehet egészségéért, a diplomások esetében ez az arány 87,9%. A 8 általánost vagy kevesebbet végzettek közül ugyanakkor 38,8% gondolja azt, hogy semmit vagy csak nagyon keveset tehet magáért. A tanulók és hallgatók közül mindenki a „sokat” vagy „nagyon sokat” választ jelölte be, a nyugdíjasok és rokkantnyugdíjasok viszont lényegesen kevésbé biztosak egészségük befolyásolásának lehetőségében, mindkét csoportban 38% körüli azok aránya, akik szerint egyáltalán nem vagy nagyon keveset tudnak tenni egészségükért.

DOHÁNYZÁS

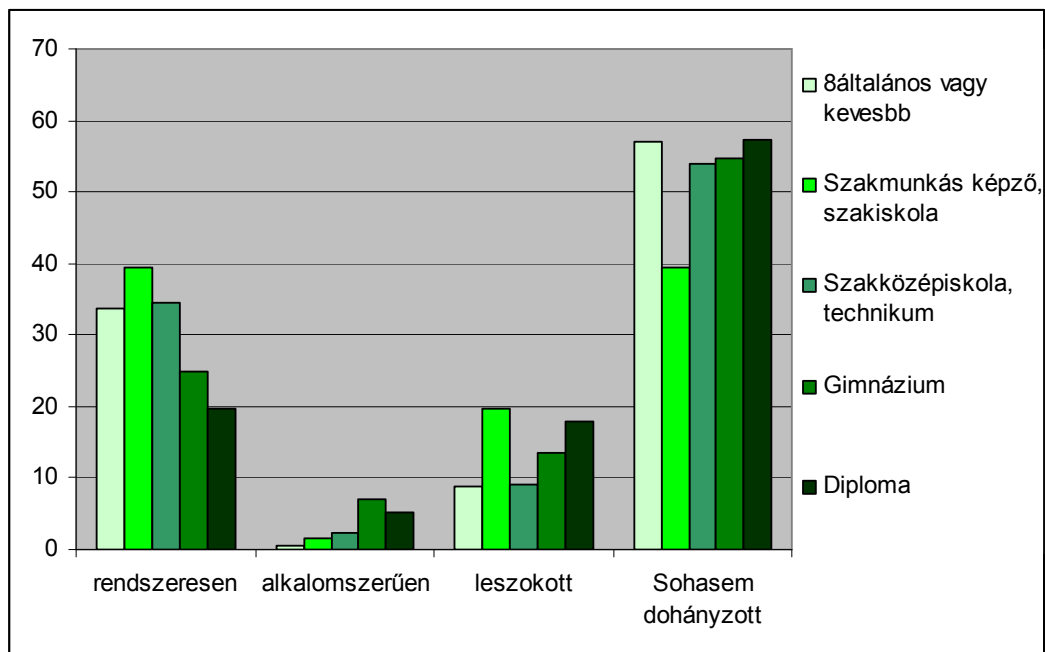
A rendszeres dohányosok között a férfiak aránya több, mint duplája a nőknél (46,1% és 21,4%), míg azok között, akik sohasem dohányoztak, a nők aránya lényegesen magasabb (67,2%) a férfiakénál (33%). A fiatalok körében sokkal több a rendszeres dohányos (43,6%), mint az időseknél (13%). Ez ugyanakkor nem a leszokás miatt van: a 65 év felettiak 75%-a sohasem gyújtott rá.

4. ábra : dohányosok megoszlása nemek szerint

Legnagyobb arányban a munkanélküliek dohányoznak (62,9%-uk rendszeresen), míg leginkább az öregségi nyugdíjasok mentesek e szenvedélytől (78,3%). A GYES, GYED vagy GYET ellátásban részesülőknek mindössze fele (49,7%) nem dohányzott soha.

Az anyagi helyzet fordított arányosságot mutat a dohányzással: míg a nagyon rossz helyzetben lévők 56%-a rendszeresen füstöl, addig a jó és nagyon jó helyzetűek közül nem éri el a negyedet a dohányosok aránya (22,9%). A végzettség szerint a szakmunkás végzettségűek a legaktívabban cigarettázók (39,5%), a diplomások pedig legkevésbé füstösek (19,7%).

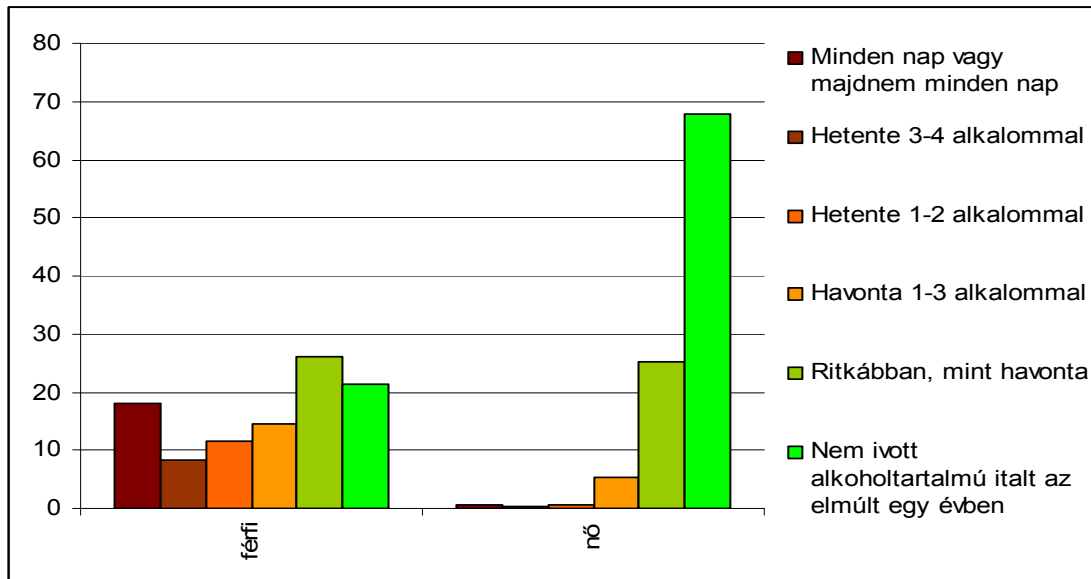

5. ábra : dohányzás és iskolai végzettség

ALKOHOLFOGYASZTÁS

Az alkoholfogyasztásnál szembeűnő a nemek nagyfokú különbsége. Míg a férfiak 38,1%-a hetente legalább egyszer iszik (és ebből 18% naponta), addig a nők 93,1%-a ritkábban, mint havonta fogyaszt alkoholt (67,9% több mint egy éve). Míg a középkorú férfiak 28,1%-a iszik naponta, addig a fiatalok között inkább az alkalmi fogyasztás jellemző, a fiatal férfiak 37%-a régebben, mint egy hónapja nyúlt alkoholhoz.

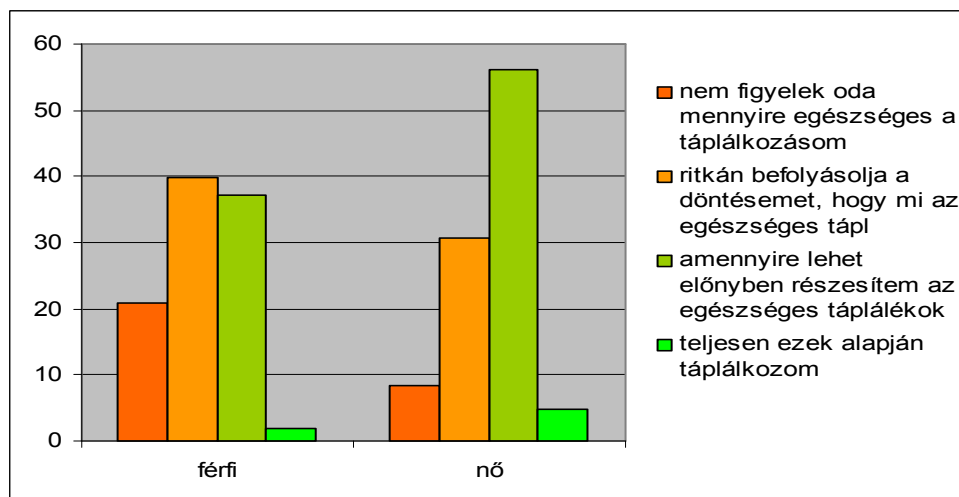
A diplomások 40%-a havonta legalább egyszer iszik, míg a gimnáziumot végzettek 19,9%-a teszi ugyanezt. A szakmunkásképzést kapók szintén 39,6%-ban fogyasztanak havonta legalább egyszer, igaz, 13,3%-uk napi rendszerességgel, míg diplomásoknál csak 5,7%. A GYES, GYET illetve GYED jogosultak 84,5%-a nem ivott az utóbbi egy évben, és a tanulók között sincs senki, aki napjában élne alkohollal. A rossz anyagi helyzetűek közül többen isznak napi rendszerességgel, mint a jó körűlmények között élők.

6. ábra : alkoholfogyasztás nemek szerint

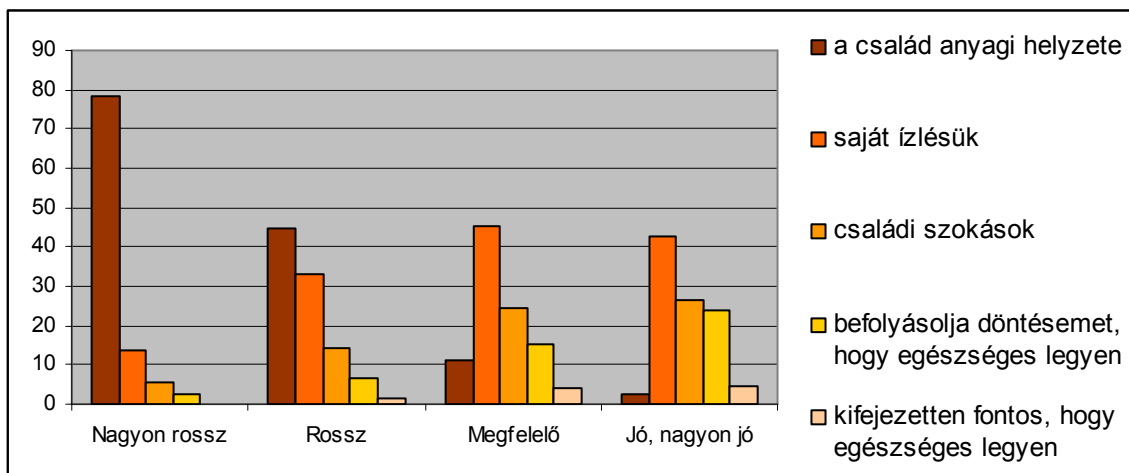
TÁPLÁLKOZÁS

A megkérdezettek közel fele (47,5%) tisztában van az egészséges táplálkozás alapjaival, valójában sokkal kevesebben élnek ezen elvek szerint. A férfiak 60,8%-a ritkán, vagy egyáltalán nem veszi figyelembe az egészséges étkezés szabályait, a nők valamivel tudatosabbak, közülük 39,1% nem, vagy ritkán nézi, mit fogyaszt. A diplomások figyelnek leginkább ételleikre: 72%-uk táplálkozik lehetőség szerint egészségesen, míg a szakmunkások 43,8%-ban. Közülük ráadásul 18% egyáltalán nem törődik a helyes táplálkozással. Betegség miatt a nők közül többen kényszerülnek diétára, mint a férfiak (23,8% és 18,4%), leginkább a 65 éven felüli nők étkeznek diétás éterend szerint (38,6%). A cukor- és zsírszegény étrend teszi ki a diéták kétharmadát, 34,5% zsírszegény, 33,4% cukorszegény ételeket fogyaszt.

7. ábra : egészséges táplálkozás nemek szerint

A megkérdezettek fele gondolja úgy, hogy egészsége szempontjából nem teljesen megfelelően táplálkozik (53%), és harmaduk ítéli táplálkozását teljesen megfelelőnek (35%). Érdekes módon az idősek a legelégedettebbek saját táplálékukkal (49,5% gondolja úgy, hogy teljesen egészségesen táplálkozik), addig a középkorúak és fiatalok csak harmada gondolja ugyanezt (fiatalok: 31,5%, középkorúak: 31,8%). Az egészséges táplálkozás függ a végzettségtől: a magasabb fokú végzettséggel rendelkezők közül többen érzik teljesen egészségesnek étrendjüket (43,2%), mint az általános iskolát végzettek (31,9%). Ugyanakkor legkevésbé a szakközépiskolát vagy technikumot végzettek, akik legkevésbé találták étrendjüket megfelelőnek (16%). A táplálkozás az anyagi helyzettől is függ: a nagyon rossz helyzetben lévőek 78,3%-a mondta, hogy az étkezéseknél fő szempont a család anyagi helyzete, ugyanakkor a jó és nagyon jó helyzetű családok esetében is csak kevesen tartják fontosnak, hogy egészséges ételek kerüljenek terítékre (nagyon jó helyzetűek esetén 24%, jó helyzetűek esetén 15,5%). A kifejezetten egészséges ételeket fogyasztók száma elhanyagolható, az összes megkérdezett 3,1%-a nyilatkozott így.

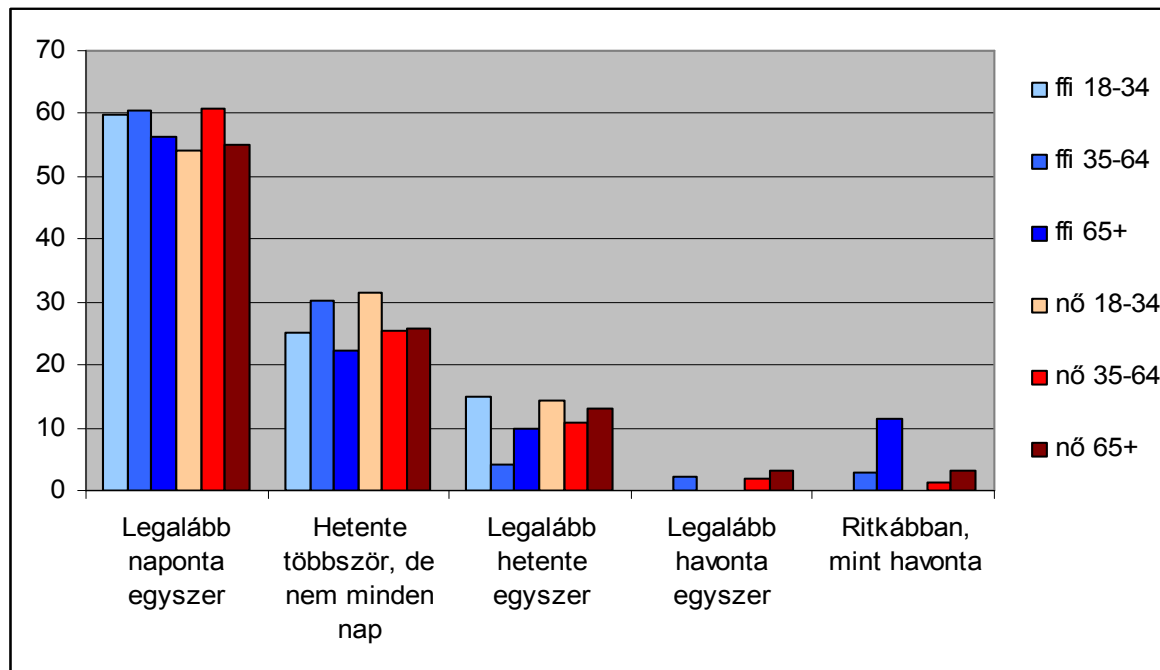

8. ábra : anyagi helyzet és a táplálkozást meghatározó tényezők

A friss gyümölcs fogyasztás is sokkal inkább az idősekre jellemző: míg az idősek 63,6%-a eszik naponta legalább egyszer gyümölcsöt, a fiatalok csak 39,3%-a teszi ugyanezt. Az idősek más szempontból is egészségesebben étkeznek, több nyers zöldséget esznek (idősek: 45,6%, fiatalok: 33,9%), többször esznek főzeléket (az idősek 71%-ánál hetente legalább egyszer kerül főzelék az asztalra, a fiatalok csak 49,6%-a fogyasztja heti rendszerességgel), viszont gyakrabban használ zsírt a sütéshez (8,7%).

TESTMOZGÁS

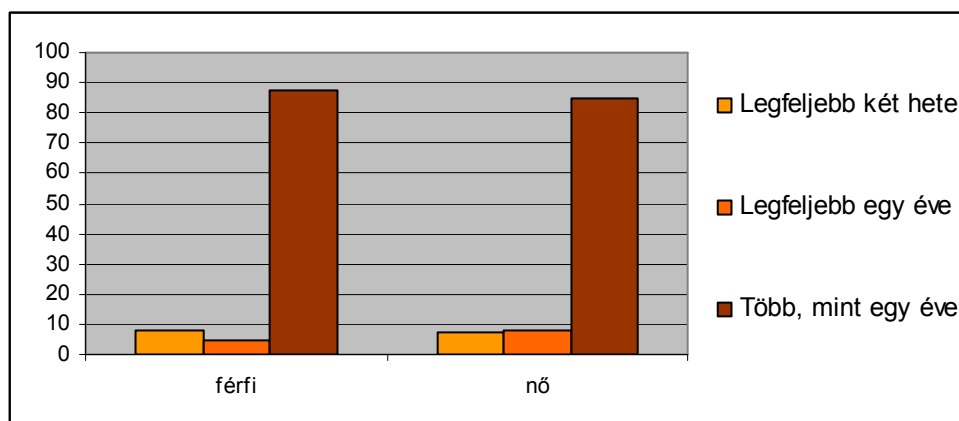
A válaszadók 54,7%-a szokott naponta legalább 10 perc testmozgást végezni. E tekintetben a középkorúak a legaktívabbak: e csoportban 62,5% mondta el ezt magáról, ezen belül a férfiak 66,3%-a mozog rendszeresen. Szabadidejükben már csak 38,8% mozog rendszeresen, és leginkább a fiatalok (47,3%). Az idős nők mindössze 17,9%-a mozog szabadidejében.

9. ábra : testmozgás gyakorisága nemek és korcsoportok szerint

4. BETEGSÉGEK

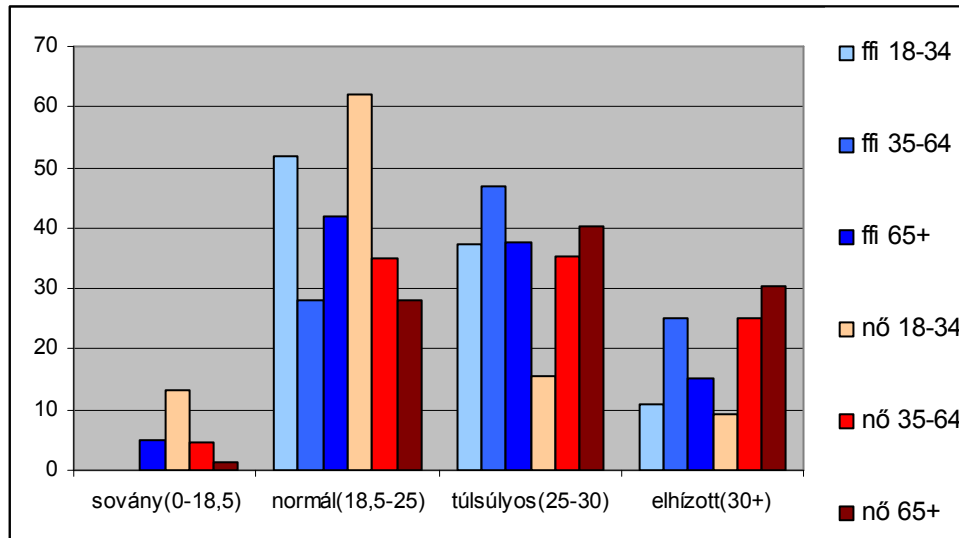
A megkérdezettek 55%-a szed valamilyen gyógyszert, és 29,% küzd olyan panasszal, ami kisebb vagy nagyobb mértékben akadályozza vagy korlátozza szokásos tevékenységében. A nők esetében ez a kérdezettek harmadát teszi ki (33,2%), férfiaknál csak negyedét (25,8%). A kor előrehaladtával természetesen a panaszok növekednek, az idős nők 61,5%-a, az idős férfiak 49,8%-a van korlátozva mozgásában valamilyen mértékig. A korlátozottság túlnyomórészt több mint egy éve fennáll, a válaszadók 85,9%-a nyilatkozott így. Míg a fiatalok 22,4%-a mondta, hogy problémája legfeljebb két hetes, addig az idős férfiak mindegyike (100%) több mint egy éve szenved valamilyen bajtól.

10. ábra : korlátozottság fennállása nemek szerint

TESTTÖMEG

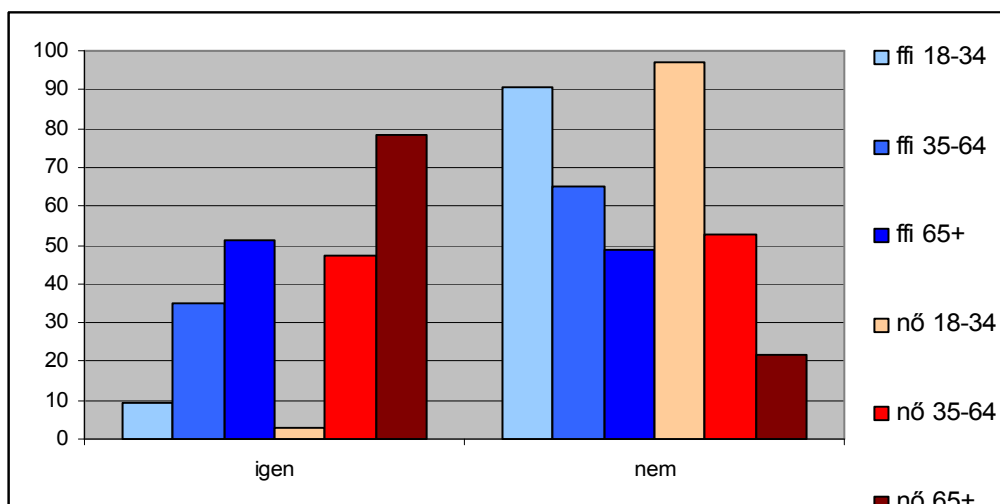
Az összes megkérdezett 56,2%-a túlsúlyos vagy elhízott. Leginkább a középkorú férfiak küzdenek súlyproblémákkal, közülük 72%-ról mondható el ugyanez. A fiatalok általában jobban tartják súlyukat, ugyanakkor a fiatal nők 13,3%-a kifejezetten sovány. Az elhízástól legkisebb mértékben a GYES, GYED, GYET-ben részesülők szenvednek, közülük csak 18,6%-nak van ilyen problémája. A legtöbb elhízott embert a munkanélküliek között találjuk, közülük 27,3% kifejezetten nagy súlyfelesleggel küzd. A rossz anyagi helyzetűek negyede szintén elhízott (24,7%), míg a nagyon rossz viszonyok között élőknek csupán 7,9%-a.

11. ábra : nemek és korcsoportok megoszlása BMI (testtömegindex) szerint

MAGAS VÉRNYOMÁS

Magas vérnyomása a megkérdezettek 35,3%-ának van. A nők körében lényegesen gyakoribb: 41,2%-uknak van ilyen panasza, míg a férfiaknak csak 28,9%-a. Az öregek között tízszer annyi eset fordul elő, mint a fiataloknál (6,4% és 68,9%). Jellemzően az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezők (8 osztályt végzettek között 51,1%, diplomások között 25,9%), illetve a nyugdíjasok között (70,1%) magas a prevalencia.

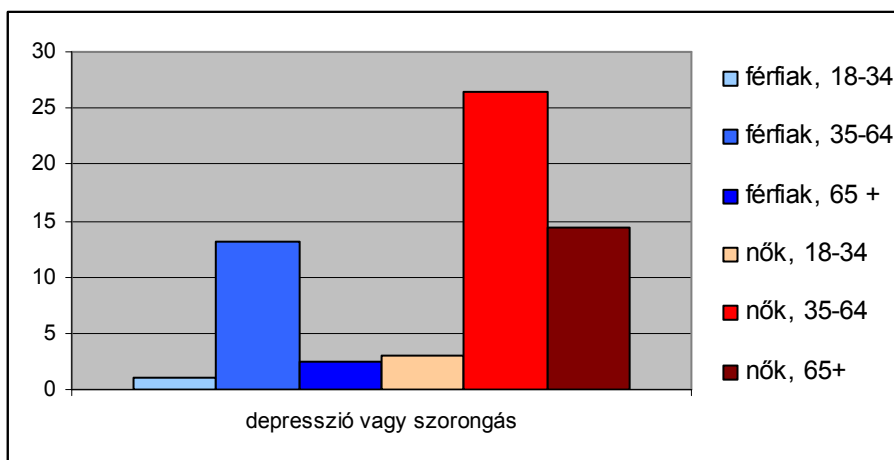
12. ábra : magas vérnyomás megléte korcsoportok és nemek szerint

ASZTMA, ALLERGIA

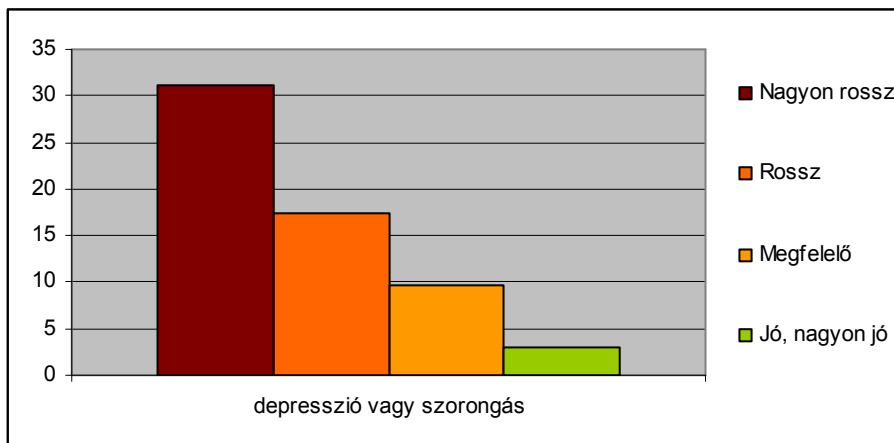
Asztmája a válaszadók 5,2%-ának van. Az idősek közül többen szenvednek tőle (10,5%), mint a fiatalok közül (2,9%). A nagyon rossz anyagi helyzetűek közül szintén magas arányban (14,9%) kerülnek ki betegek. Az allergia 12,2%-nak okoz problémát, itt is magas a férfiak és nők közötti különbség (6,7% férfiaknál és 17,3% nőknél). A leginkább szenvedő csoport a középkorú nők, közülük 19,8% allergiás.

SZORONGÁSOS DEPRESSZIÓ

A szorongás vagy depresszió esetén is jelentős különbség van a két nem között. A férfiak 7,2%-a jelzett ilyen panaszt, a nők 17%-a. Legmagasabb arány a középkorú nők esetén figyelhető meg (26,4%), ez duplája az ugyan ilyen idős férfiak arányánál (13,1%). A rokkantnyugdíjasok 29,9%-a, az aktív dolgozók 8,9%-a szorong vagy depressziós. A betegség összefügg az anyagi helyzettel is: a nagyon rossz helyzetűeknél 31,1%, szemben a megfelelő anyagi viszonyok között élők 9,7%-ával.

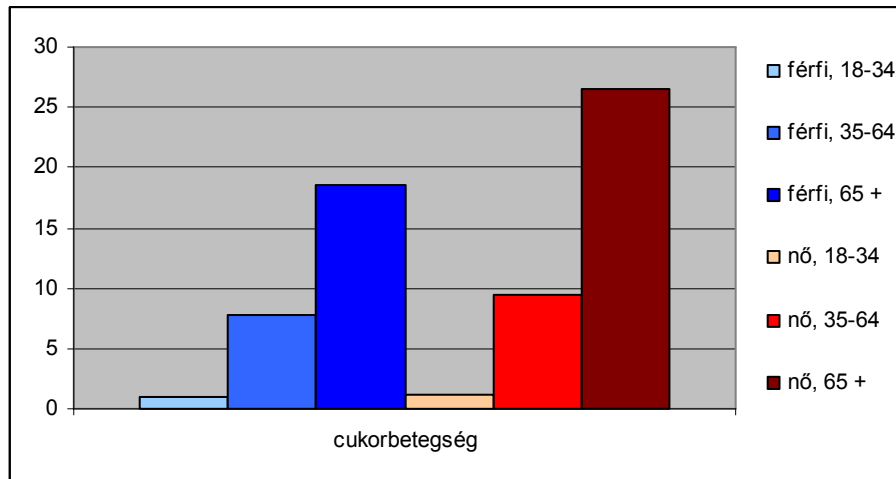
13. ábra : depresszió nemek és korcsoportok szerint

14. ábra : depresszió az anyagi helyzet megítélése szerint

CUKORBETEGSÉG

A megkérdezettek közül 9%-nak van cukorbetegsége, a nők közül 11,3%-nak a férfiak 6,6%-ával szemben. A betegség a növekvő évek számával egyre több embert érint: a középkorúaknak csak 8,7%-a szenved tőle, míg az idősek 23,7%-a. A közgyógyellátásban részesülők 26,1%-a cukorbeteg. A betegség szinte kizárólag a dolgozók (7%-uk), illetve a valamilyen nyugdíjban részesülők (öregségi: 20%, rokkant: 17,5%). Az anyagi helyzettel nincs szignifikáns összefüggés.

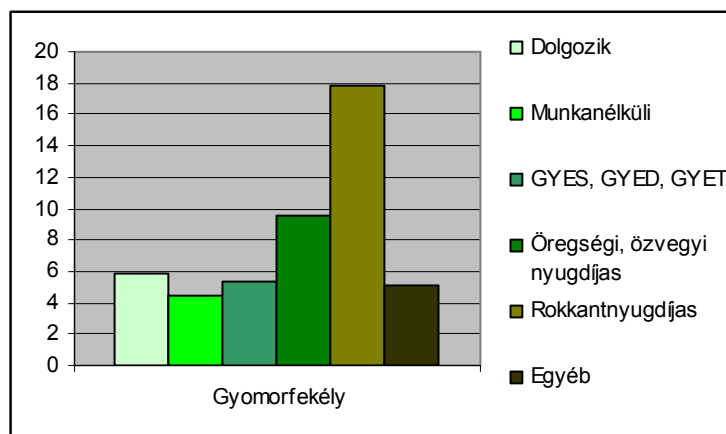
15. ábra : cukorbetegség nemek és korcsoportok szerint

CSONTRITKULÁS

A csonttritkulás jellemzően a nők betegsége, a középkorúak 11,3%-a, az öregek 18,1%-a szenved tőle. A rokkantnyugdíjasok között 19,4% az előfordulás, valamint kimagasló arányban a 8 általánost végzettek között mértük (12,3%). Közgyógyellátásban részesülők között 23,3% a prevalencia.

GYOMORFEKÉLY

A válaszadók 6,7%-a szenved gyomorfekélyben, az idősebbek közül többen (10,9%), mint a fiatalok közül (2%). Az idős nők között a betegség kétszer olyan gyakori (13,3%), mint a férfiaknál (6,6%), ugyanakkor a középkorú férfiaknál szintén magas, 10,9%. A betegek 85%-a 8 általánost vagy szakmunkásképzőt végzett. A rokkantnyugdíjasok között kimagasló a betegség aránya (17,8%), a nagyon rossz és a rossz anyagi körülmények között élők esetében az előfordulás 10% körüli.

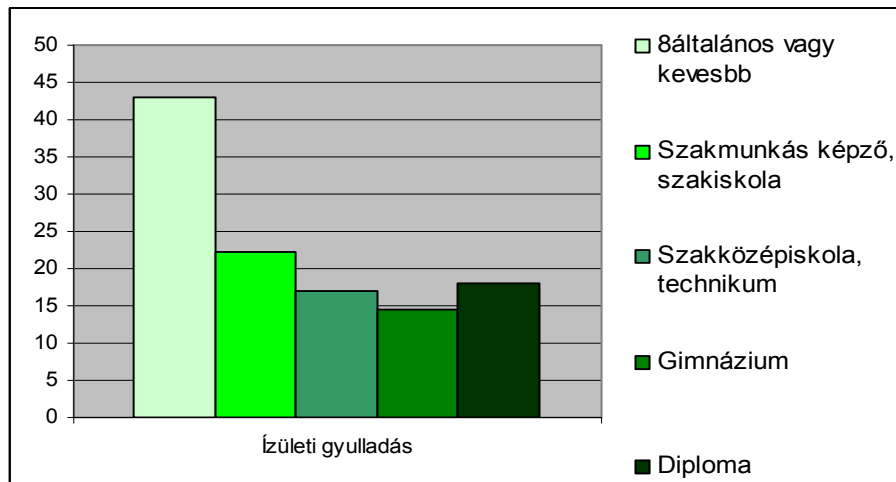
16. ábra : gyomorfekély gazdasági aktivitás szerint

MIGRÉN

A migrén a nők negyedét sújtja (25,6%), a férfiaknak 11,6%-a szenved ilyen panaszoktól. Jellemzően a középkorúak betegsége (24,7%), bár ebben a korcsoportban is a nők közötti arány duplája a férfiakénál (31,9% és 16,4%). A rokkantnyugdíjasok között kimagasló, 40,1%-os a prevalencia. Szintén gyakori a 8 általánost végzettek (26,9%) illetve a nagyon rossz körülmények között élők (32,9%) körében.

ÍZÜLETI GYULLADÁS

A férfiak 20,4%-a, a nők 32,5%-a szenved ízületi bántalmaktól. A kor előrehaladtával gyakoribb a betegség, a középkorúak 33,9%-ával szemben az idősek 48,8%-át sújtja. Kimagasló a 8 általánost végzők között, közülük 43% beteg. A közgyógyellátásban részesülők 52%-a érintett. A rokkantnyugdíjasok 56,4%-ának vannak ízületi bántalmai. A rossz és nagyon rossz anyagi helyzetben lévők harmada szintén érintett (32,4% és 32,5%

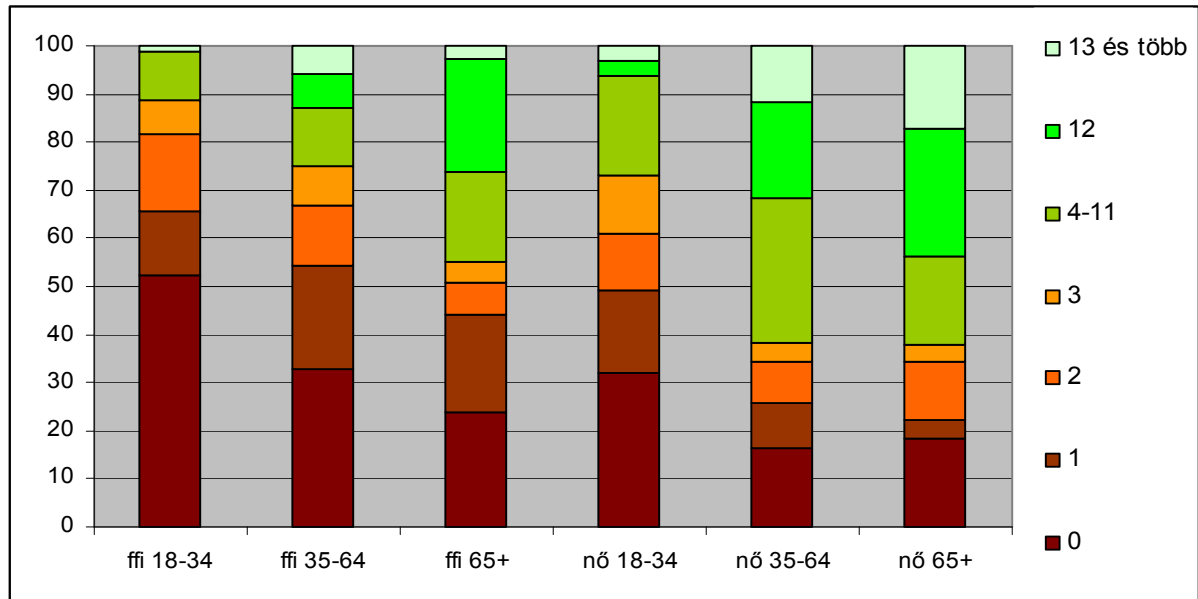
17. ábra : ízületi gyulladás és iskolázottság

MAGAS KOLESZTERINSZINT, SZÍVROHAM, AGYVÉRZÉS

A megkérdezettek 15%-ának magas a koleszterinszintje. A fiatalok közül mindössze 3,9%, míg a középkorúak és idősek között az arány 20%. A nők között jellemzőbb ez a betegség (16,9%), a rokkantnyugdíjasok között pedig kimagasló (36, 2%). Szívrohama 4%-nak volt, ugyanakkor az idős férfiak 14,4%-a jelezte ezt a problémát. A nagyon rossz helyzetűek 12,6%-a kapott szívrohamot, a diplomások közül senki sem. Agyvérzése a válaszadók 2,4%-ának volt, a rokkantnyugdíjasok közül 11,5% számolt be róla. A nagyon rossz anyagi körülmények között élők esetén is magas, 7,4%-os prevalenciáról beszélhetünk.

5. EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELE

A megkérdezettek 29,4%-a egyszer sem jelent meg háziorvosánál az utóbbi egy évben. A távolmaradó férfiak aránya majdnem duplája a nőkénel (38,9% ill. 20,7%). A fiatalok jellemzően ritkábban járnak orvoshoz, a férfiak több, mint fele (52,3%) nem látta háziorvosát 12 hónapja, de a nők harmada (32,1%) sem. Leggyakrabban az idős hölgyek veszik igénybe a háziorvosi ellátást, 17,1%-uk gyakrabban, mint havonta.

18. ábra : nemek, korcsoportok és évenkénti háziorvosi vizsgálatok száma

Üzemorvoshoz kétszer annyi férfi fordult, mint nő (24,2% és 13,2%), ugyanakkor a dolgozóknak csak 40,8%-a járt üzemorvosánál az utóbbi egy évben. A diplomások közül 31,7%, a szakmunkások közül 24,9%-ot vizsgálták meg, a 8 általános iskolát végzetteknek viszont csak 6,8%-át.

Szakorvosi ellátást a nők fele (51,8%) vett igénybe az elmúlt évben, míg a férfiaknak csak 20%-a. Legtöbben a GYES, GYET vagy GYED-en lévők közül jártak szakorvosnál, 56,1%-ban. A nagyon rossz helyzetűek gyakrabban keresték fel a szakorvost, mint a jobb anyagi helyzetűek (43,9% a 36,8%-os átlaghoz képest). A nők közül a fiatalok közül 59,9% volt szakorvosnál, szemben a hasonló korú férfiakkal (12%).

Nem	Korcsoport	0	1	2	3	4-11	12	13
Férfiak	18-34	88	3,8	4,6	1,3	2,3		
	35-64	76,2	8,3	5	2	7,3		1,2
	65+	71,6	14	7,4		4,9		2,1
Nők	18-34	40,1	38,6	7,4	1,1	8,5	1,1	3,2
	35-64	43,4	27,4	12,3	4,9	10,8		1,1
	65+	71,3	6,1	6	3,5	7,1	3,6	2,4

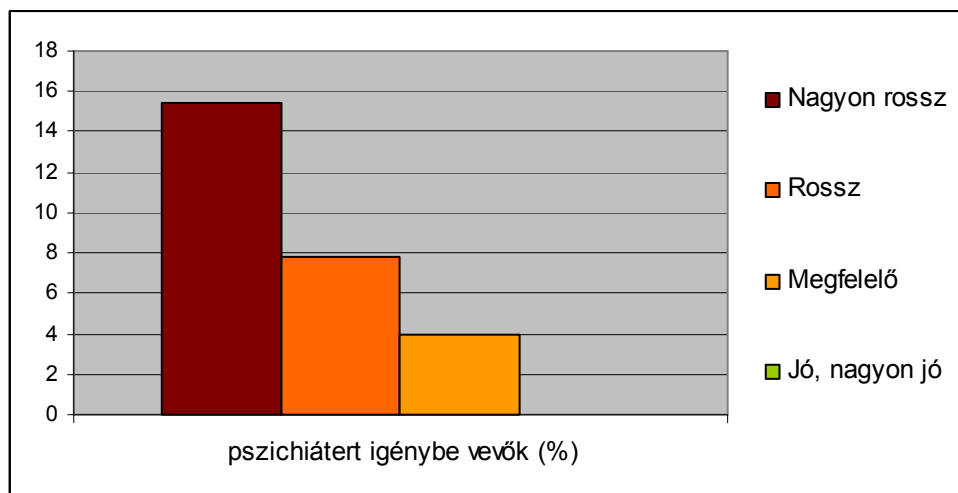
5. Táblázat: nemek és korcsoportok évenkénti előfordulása szakrendelésen (alkalom/év)

A megkérdezettek mindössze harmada (30,5%) volt fogorvosnál az utóbbi egy évben. A fogorvoshoz járás inkább a fiataloknál jellemző (37,4%), míg az idősök közül csak minden ötödik volt fogorvosnál (20,2%). A fiatalok közül inkább a nők fordítanak figyelmet fogaikra (41,6%). A jó anyagi helyzetűek 41,8%-a volt fogásznál, a helyzetűeknek csak 22%-a. A diplomások közül 54% kereste fel fogorvosát az utóbbi egy évben.

Nem	Korcsoport	0	1	2	3	4-11	12	13
Férfiak	18-34	66,6	21,4	7,4		2,1		2,5
	35-64	73	15,6	2,9	0,6	5,2		2,6
	65+	82,3	7		4,1	6,6		
Nők	18-34	58,4	25,7	5,6	4,3	6		
	35-64	67,2	17,5	2,4	3	8	0,6	1,3
	65+	78,4	13,2		1,2	5,9		1,2

6. Táblázat : nemek és korcsoportok évenkénti előfordulása fogorvosnál (alkalom/év)

Összesen 5,1% fordult pszichiáterhez, legmagasabb arányban a középkorúak (8,6%). A legmagasabb arányban a rokkantnyugdíjasok kértek ilyen segítséget (19,4%), közülük is sokan legalább 3 havonta kereste fel orvosát (16,5%). A pszichiátriai kezelések és az anyagi helyzet között is van összefüggés: míg a nagyon rossz helyzetűek 15,4%-a járt pszichiáternél, addig a megfelelő körülmények között élők csak 4%-a.

19. ábra : pszichiáternél megfordultak aránya anyagi helyzet szerint

Gyógytornásznál a férfiak 3,4%-a, a nők 5,1%-a járt. A kezelések összefüggnek a végzettséggel: a diplomások 9,3%-a, a 8 általánost végzettek 3%-a volt gyógytornásznál az utóbbi egy évben. A nagyon rossz anyagi helyzetűek 15,1%-a kapott kezelést, szemben a rossz anyagi helyzetűeknél, aki harmadannyian (5,2%), a jobb helyzetben lévők közül még ennél is kevesebben (3,4% ill. 1,5%) fordult meg gyógytornásznál.

KÓRHÁZI ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELE

Az előző évben a kistérség lakói közül 12% vett igénybe kórházi ellátást, a nők 14%-a, a férfiak 9,6%-a. A nemek aránya az időskorra megfordul: míg a férfiak 18,5%-a volt legalább egy napig kórházban, addig a nők csak 14,8%-a. A kórházban kezelt aránya összefügg az anyagi helyzettel: a nagyon rossz helyzetűek 20,5%-a feküdt be legalább egy napra, ezen belül 15,5% két hetet meghaladó időre.

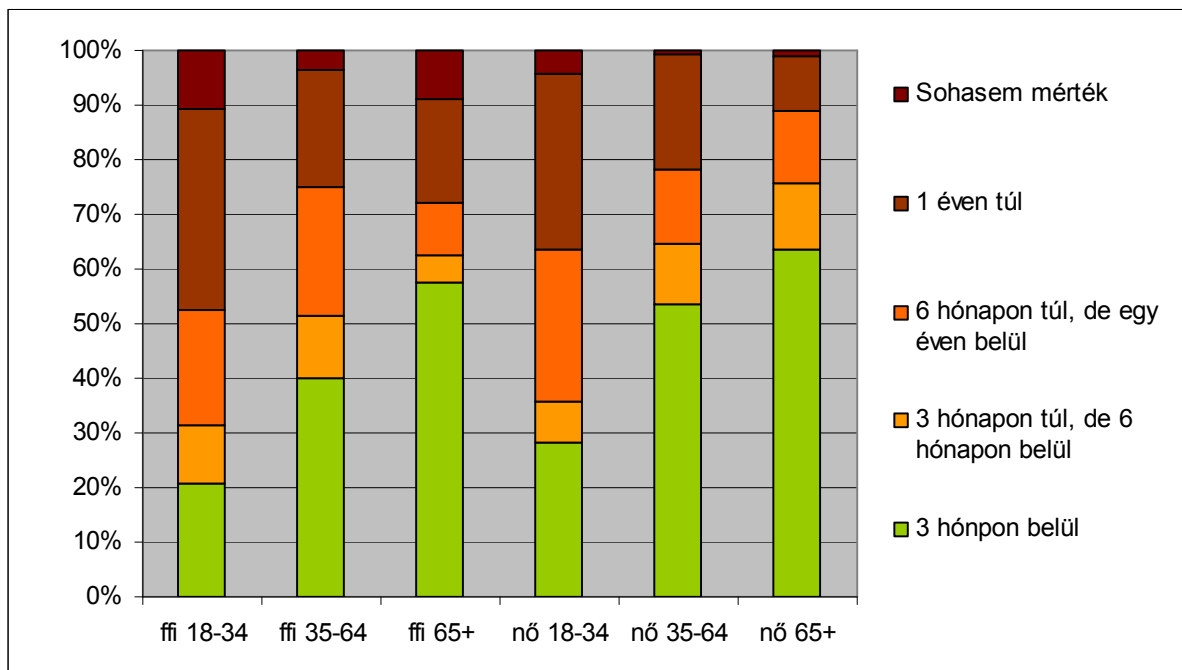
Nem	Korcsoport	0	1 - 7	8 - 14	15+
Férfiak	18-34	95	5		
	35-64	90,6	2,2	3,7	3,5
	65+	81,4	5,4	5,4	7,7
Nők	18-34	91,4	8,6		
	35-64	82,2	6,4	8,9	2,6
	65+	85,2	1,3	6,2	7,3

7. Táblázat : kórházban eltöltött napok nemek és korcsoportok szerint

6. BETEGSÉGEK KARBANTARTÁSA

VÉRNYOMÁSMÉRÉS

A megkérdezettek közül 71,8%-nak mérte vérnyomását orvos vagy nővér az elmúlt egy évben. A nők és férfiak között 10% eltérés mutatkozik a nők javára, a 65 éven felüli nők esetében tízből kilenc embernek mérték vérnyomását az elmúlt egy évben (89,1%), 63,4%-uk esetén három hónapon belül. A rokkantnyugdíjasok közül 92,7%-nek mérték vérnyomást az elmúlt évben, 77,4%-nak hat hónapon belül.

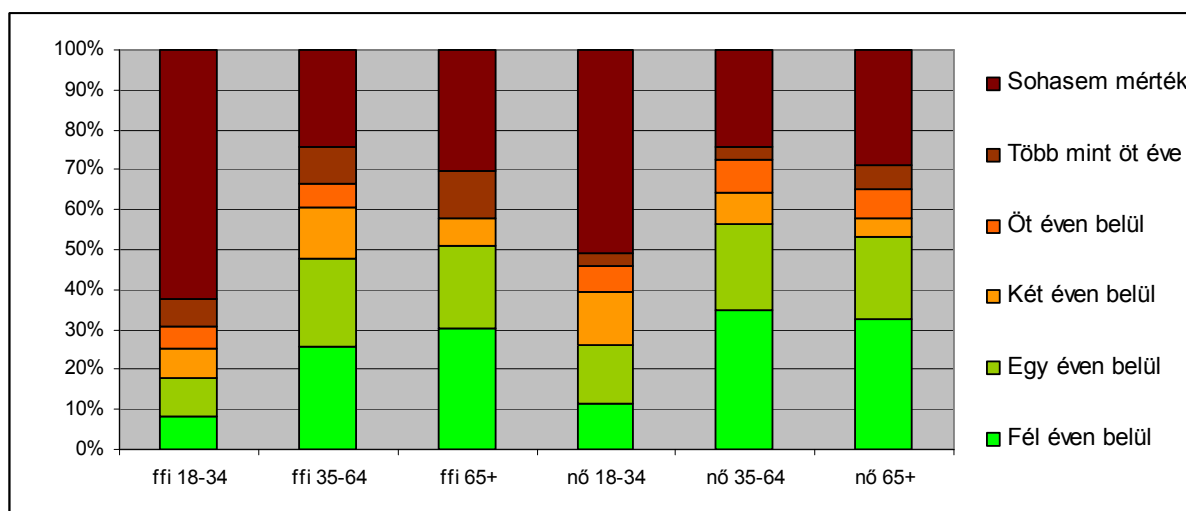

20. ábra : orvos vagy nővér általi vérnyomásmérés nemek és korcsoportok szerint

A háztartások fele (48,5%) rendelkezik otthoni vérnyomásmérővel. Az időseknél gyakrabban lehet ilyen eszközt találni, 66,5%-uknak van birtokában, kétszer annyinak, mint a fiatalok között (32,7%). A nagyon rossz anyagi helyzetűek között is 28,7% tart otthon vérnyomásmérőt. Az idősek 58,5%-a legalább havonta egyszer használja a készüléket, közülük is a nők mérnek vérnyomást gyakrabban (61,4%).

KOLESZTERIN/VÉRZSÍR-SZINT MEGHATÁROZÁS

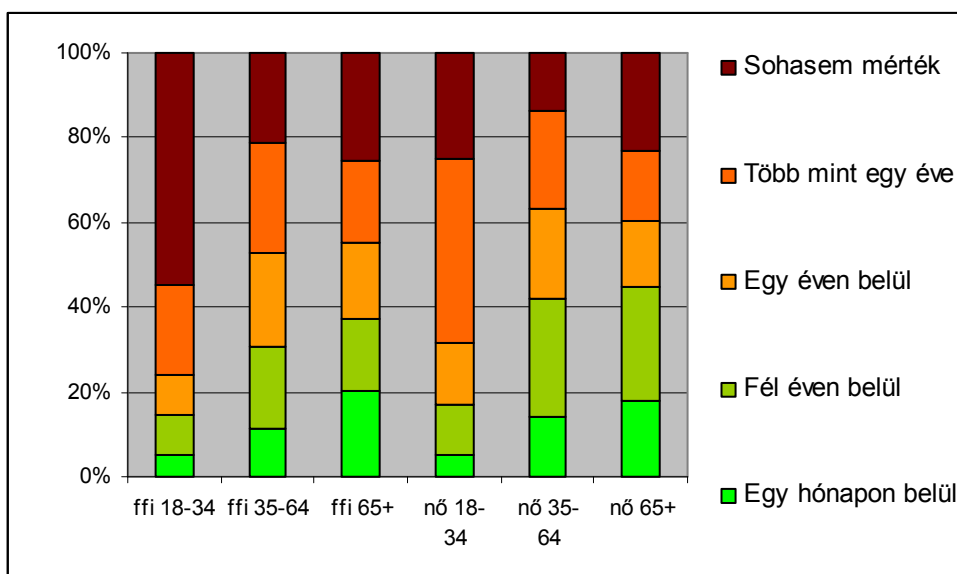
A kistérség lakosságának felén végeztek öt évnél régebben vagy soha koleszterinszint mérést. A fiatal férfiak közül 62,2%-nak nem mérték még eddig koleszterinszintjét soha. Ugyanakkor az idős férfiak közel harmadán (30,4%) sem végeztek semmilyen mérést. A középkorúak és idősek esetében nagyjából harmaduk fél éven belül mérette koleszterinszintjét (30,6% és 31,7%).

21. ábra : koleszterinszint mérés korcsoport és nem szerint

VÉRCUKORSZINT ELLENŐRZÉS

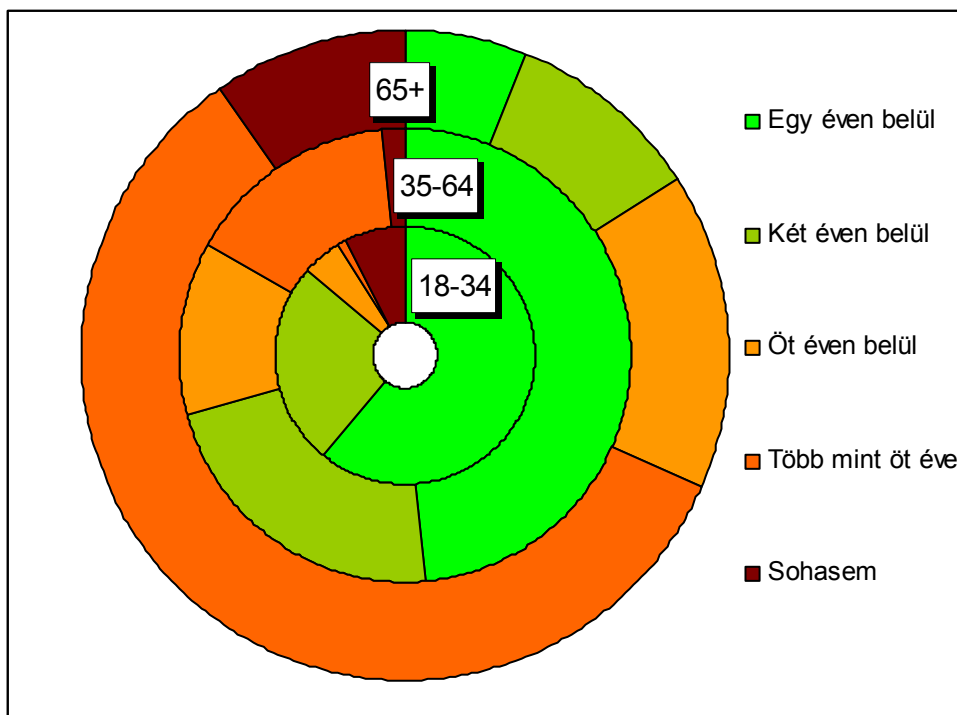
Vércukorszintet az utóbbi egy évben a lakosság 48,5%-a méretett. A nők közül (53,3%) többnek, mint a férfiak közül (43,2%). Legtöbben a középkorú nők közül mérettek, 60,3%-uk egy évesnél nem régebbi adattal rendelkezik vércukráról. A munkanélküliek 40,2%-ának sohasem mérték vércukrot. A nagyon rossz helyzetűek közül többen rendelkeznek valamiféle információval: csak 22,6%-uknak nem mérték eddig vércukrot, szemben a nagyon jó helyzetűekkel, ahol több, mint negyedénél nem végeztek ilyen vizsgálatot (26,6%)

22. ábra : vércukor szint ellenőrzés korcsoport és nem szerint

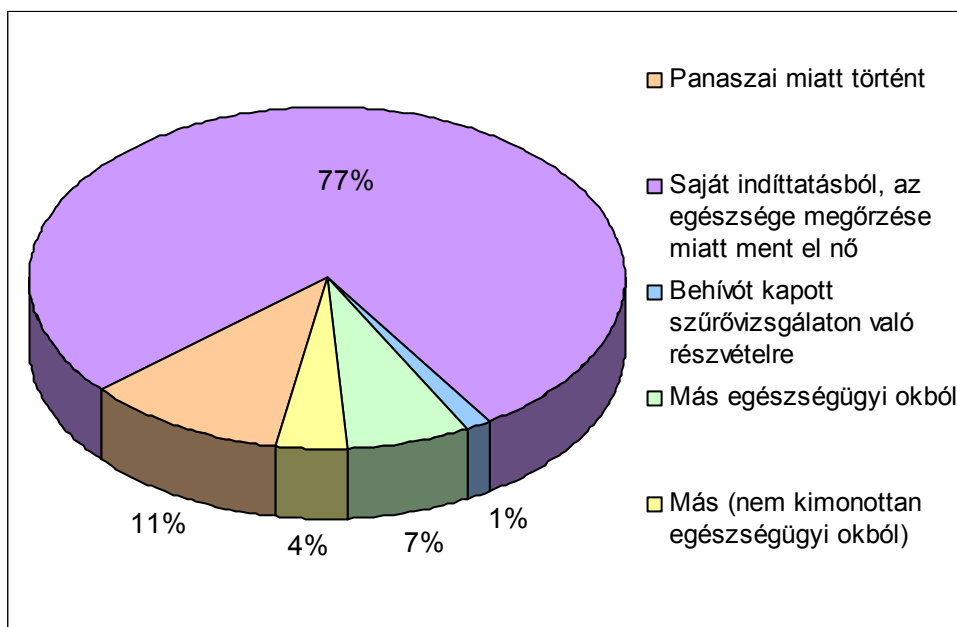
NŐGYÓGYÁSZATI SZŰRÉSEK

A megkérdezettek 42,1%-a kereste fel nőgyógyászát az utóbbi egy évben, 62,5% pedig az utóbbi két évben járt nőgyógyásznál. A fiatalok közül jártak a legtöbben az utóbbi 2 évben, 86,3%-uk vett részt vizsgálaton, ugyanakkor 7,6% még nem volt sohasem – a középkorúak közül ez az arány csak 1,8%. Míg a nagyon rossz helyzetűek nagyjából fele nem ment nőgyógyászhoz (54,1%), addig a nagyon jó körülmények között élők 87,8%-a. A 8 általánost végeztek 42,3%-a öt évnél régebben, vagy sohasem volt vizsgálaton.

23. ábra : utolsó nőgyógyászati vizsgálat időpontja korcsoportonként

Kenetvételen a nők 59%-a jelent meg az utóbbi két évben, legtöbben a 25-64 éves célcsoportból, közülük 75,8%. E korosztályból 53,5% egy éven belül. A szűrésen a 25-64 éves korosztály több, mint háromnegyede (77,3%) saját döntés alapján vett részt, 10,8% panaszait akarta kivizsgáltatni. Mindössze 1,4% jelent meg vizsgálaton a miatt, mert erre behívót kapott. A fiatalabbak (18-24 évesek) közül harmaduk (33,3%) jelent meg azért, mert panaszuk volt.

24. ábra : kenetvételen megjelenés oka a 25-64 éves korosztálynál

A vizsgálat helye 62,5%-ban a helyi rendelőintézetben történt, a magánorvosi rendelők a fiatalok között népszerűbbek (28,6%), de a középkorúak közül is minden ötödik szűrés ott történt (21%).

Méhnyakrák-szűrésre behívót a 25-64 éves korosztály 19%-a kapott. Ezek közül kevesebb, mint a fele (45,2%) ment el szűrésre a behívó alapján. A távolmaradtak harmada (32,1%) időhiány miatt nem ment el, 22,6% pedig már volt szűrésen nem sokkal a behívó kézhezvétele előtt. Ugyanennyien nem tartották fontosnak a vizsgálatot.

Mammográfiai vizsgálatra behívót a 45-64 éves korosztály 74,5%-a kapott, közülük 80,9% el is ment a vizsgálatra. A távolmaradók közül szintén sokan (35,2%) hivatkoztak időhiányra, 39% pedig ismeretlen okot jelölt meg távolmaradására. Ugyanezen korcsoport tagjaiból 60,7% vett részt emlőrontgenen, kétharmaduk (66%) a behívó miatt, 6%-uk orvosi javaslatra.

EGÉSZSÉGÜGYI KIADÁSOK

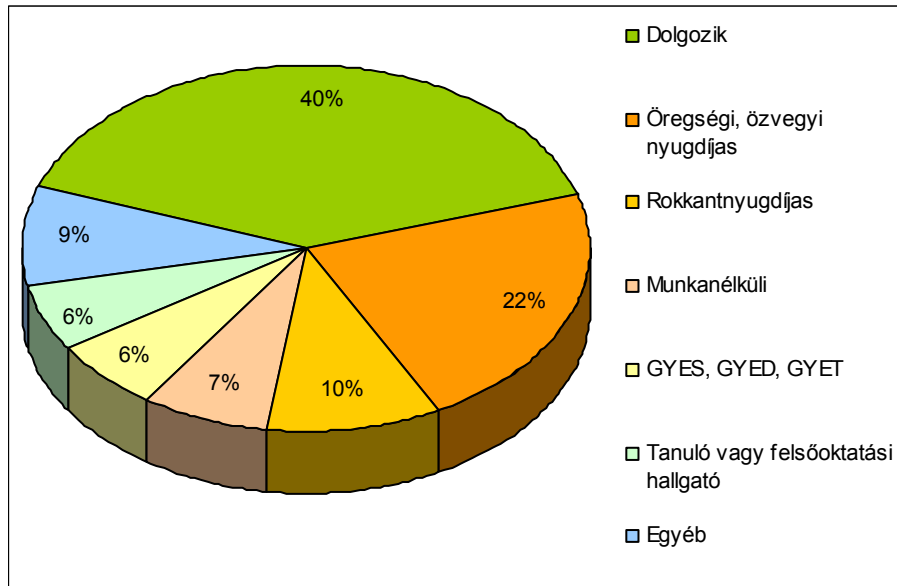
Alternatív gyógyászati kezelésre a megkérdezettek 4,4%-a költött, a nők körülbelül kétszer annyit, mint a férfiak. Legtöbben a diplomások (18,4%) és a jó anyagi körülmények között élők (15%) vették igénybe természetgyógyász szolgáltatását.

Egészségével kapcsolatos utazásra (például háziorvos, kórház vagy gyógyfürdő felkeresése), a megkérdezettek 29%-a költött, 8,8%-uk tízezer forintnál nagyobb összeget. Leginkább a középkorúaknak vannak ilyen kiadásaik, nekik 35,2%-uk fizetett az utóbbi egy évben utazásra.

Az utóbbi egy évben 7,8% költött egészségmegőrző szolgáltatásra, valamivel több férfi, mint nő (8,9% ill. 6,7%). A dolgozók 10,1%-a vett igénybe ilyen szolgáltatást. A városlakók 14,9%-a költ egészségmegőrzésre.

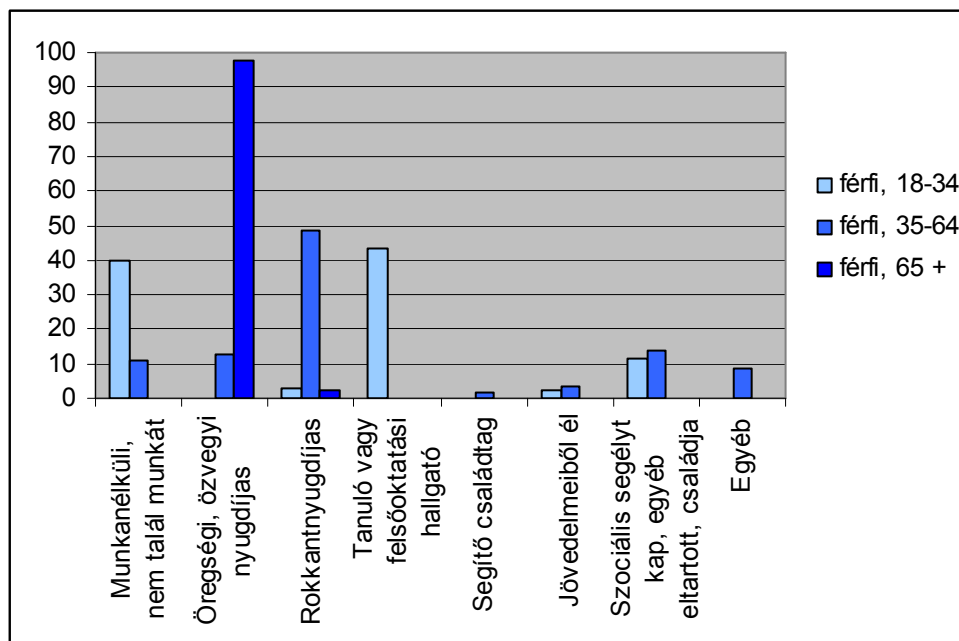
7. GAZDASÁGI AKTIVITÁS

A kistérség lakói közül mindössze 39,7% dolgozik, 31,9% kap valamilyen nyugdíj juttatást, 7,3%-uk munkanélküli.

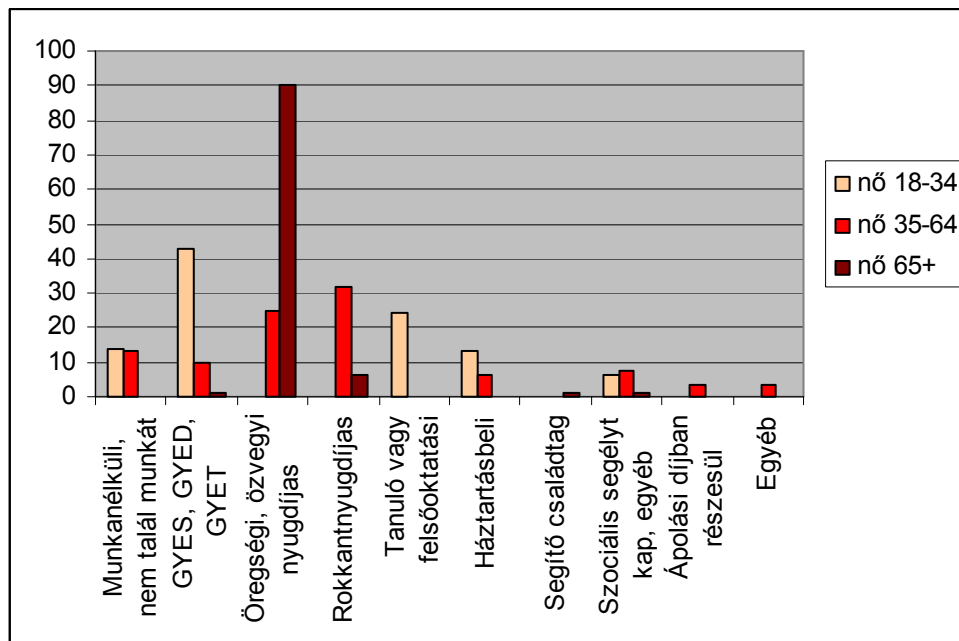
25. ábra : gazdasági aktivitás

A nemdolgozó férfiak között a nyugdíjasok után a munkanélküliek aránya a legmagasabb, 17,3%. A fiatalok közel 40%-a (39,6%) keres munkahelyet.

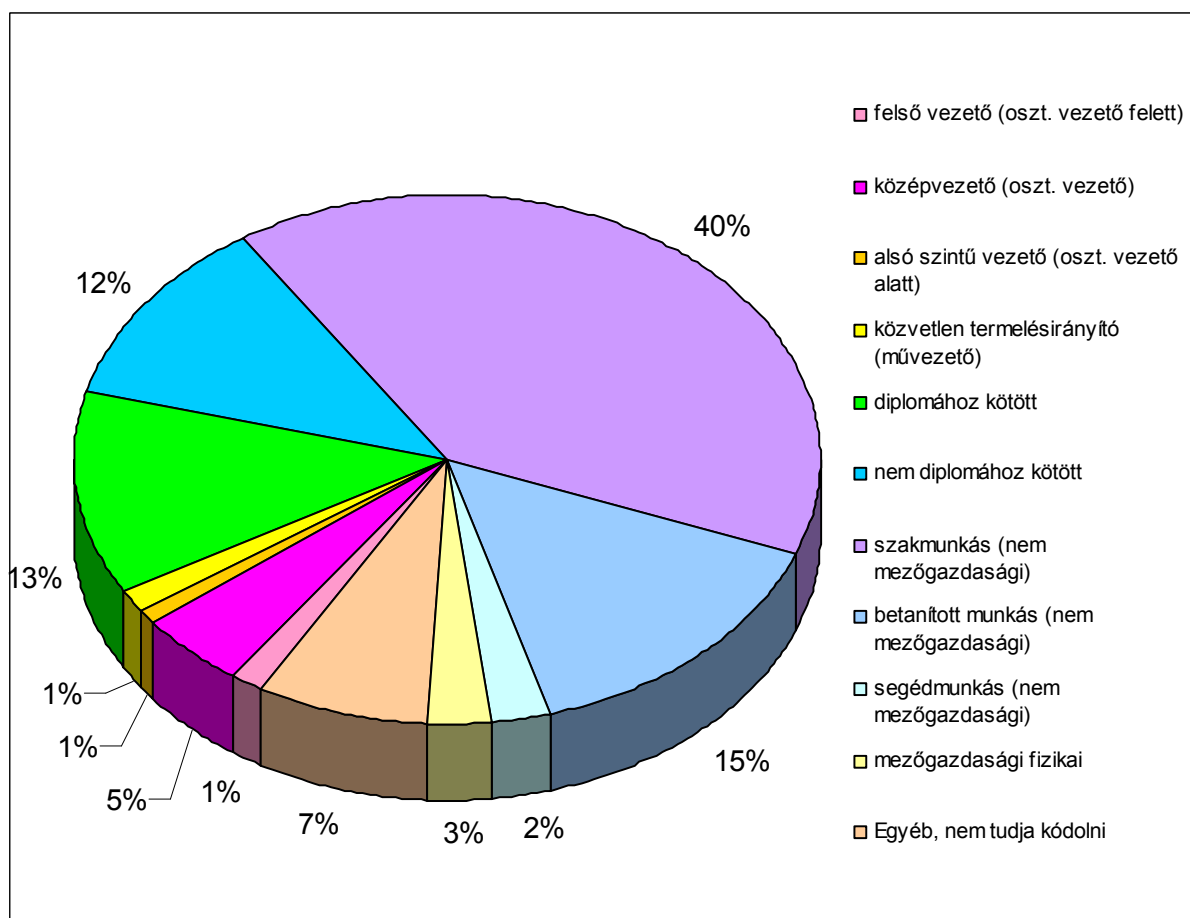
26. ábra : gazdasági inaktivitás okai férfiaknál, korcsoport szerint

A nők esetében sok a GYES, GYET vagy GYED juttatásban részesülők száma, a fiatalok közül 42,6% kapja ezek valamelyikét.

27. ábra : gazdasági inaktivitás okai nőknél, korcsoportonként

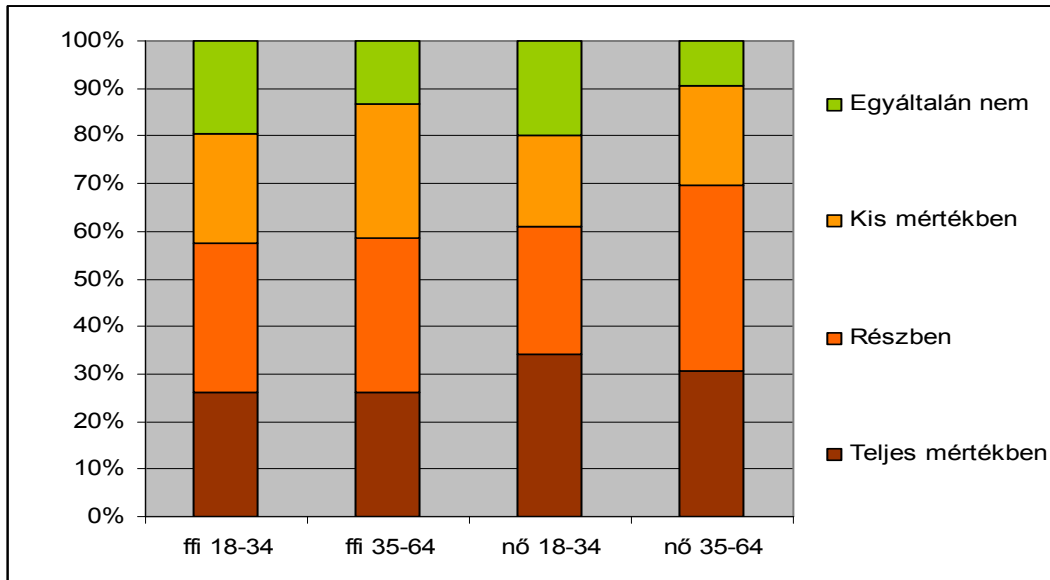
A dolgozók között 40% szakmunkás, szellemi munkát 25% végez: 12% nem diplomához kötött munkát végez, 13% munkájához szükséges a felsőfokú végzettség.

28. ábra : alkalmazottak megoszlása

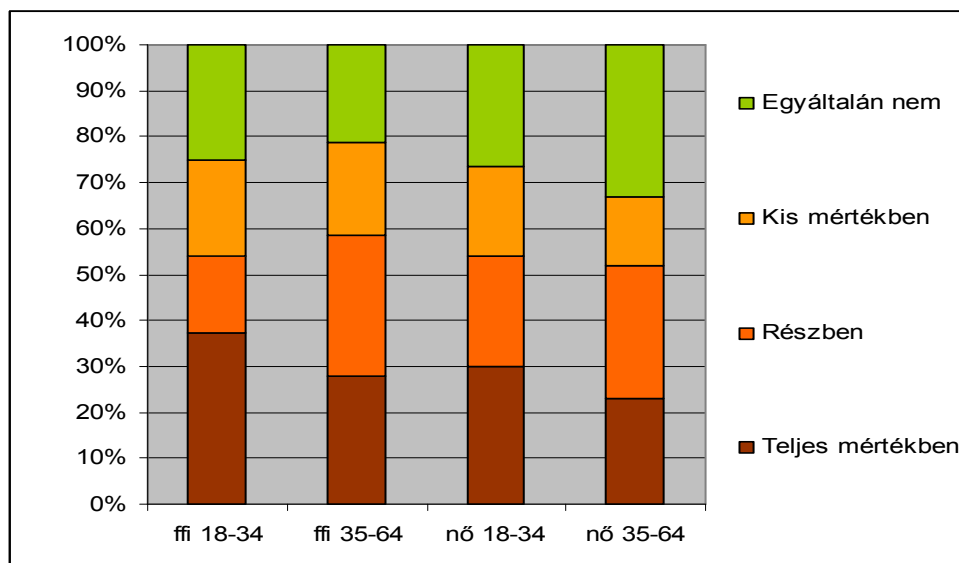
**MUNKAVÉGZÉS SORÁN, A VÉGZETT MUNKÁVAL KAPCSOLATOS
EGÉSZSÉGHÁRÓSÍTÓ TÉNYEZŐK JELENLÉTE**

A férfiak negyede (25,4%), a nők harmada (32,8%) mondta, hogy munkahelyén nagy stressznek van kitéve. Leginkább a szakközépiskolát végzettek (39,6%) és a diplomások (35,6%) panaszkodnak pszichikai megterhelésre. A stressz mértéke az életkorral nem változik jelentős mértékben.

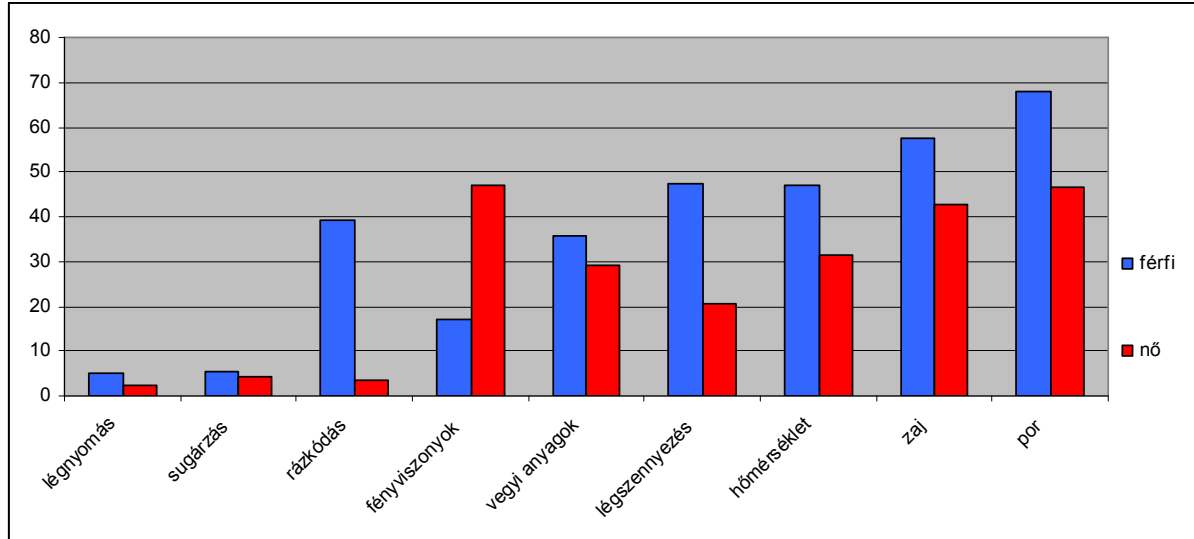
29. ábra : stressz mértéke a dolgozók között

Fizikai megterhelés 28,7%-ot érint, nagyrészt a férfiak között (31%) jelentkezik ez a teher. A leginkább megterhelésnek kitett réteg a fiatal férfiaké, ők 37,3%-ban számoltak be róla. A fizikai igénybevétel szorosan összefügg a végzettséggel: a 8 általánost végzettek 75%-a, a szakmunkások 33,9%-a, a diplomásoknak csak 9,9%-a veszi igénybe szervezetét fizikai munkára.

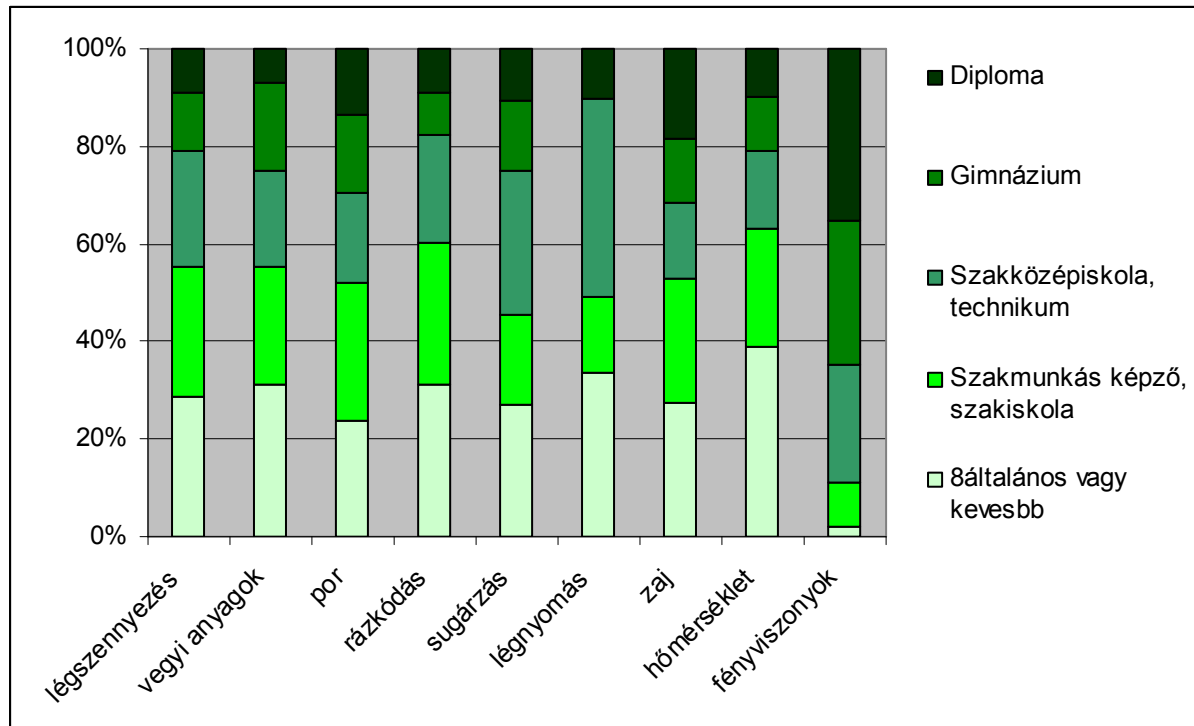
30. ábra : fizikai megterhelés mértéke a dolgozók között

Munkájuk során 59,8%-nak kell porral megküzdeni, a férfiak közül 68%-nak. Emellett jelentős a zajterhelés (52%). A nők közül a legnagyobb terhet a számítógépes monitorok és más hasonló fényviszonyok jelentik: 46,9%-uk mondta, hogy munkája során éri ilyen terhelés. A legnagyobb különbség a nemek között a rázkódás esetén figyelhető meg: a férfiak 39,1%-ban, a nők 3,4%-ban vannak neki kitéve.

31. ábra : fizikai terhelések fajtái nemek szerint

A leginkább veszélyeknek kitett csoport a 8 általánost végzettek csoportja, majdnem minden veszélyforrásból ők részesülnek legnagyobb mértékben. Az egyetlen kivétel a képernyő előtti munka, mely a diplomások fő megterhelése.

32. ábra : végzettségek kockázati tényezők szerint

TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

1. Táblázat : korcsoportok és nemek megoszlása -----	3
2. Táblázat : iskolai végzettségek eloszlása-----	3
3. Táblázat : egészségi állapot önértékelése és korcsoportok -----	4
4. Táblázat : gazdasági aktivitás és egészségi állapot megítélése -----	6
6. Táblázat: nemek és korcsoportok évenkénti előfordulása szakrendelésen (alkalom/év)----	16
7. Táblázat : nemek és korcsoportok évenkénti előfordulása fogorvosnál (alkalom/év)-----	17
8. Táblázat : kórházban eltöltött napok nemek és korcsoportok szerint -----	17

ÁBRÁK JEGYZÉKE

1. ábra : egészségi állapot szubjektív megítélése és nemek összefüggése-----	4
2. ábra : egészségügyi állapot megítélése és iskolai végzettség -----	5
3. ábra : anyagi helyzet és egészségi állapot szubjektív megítélése-----	6
4. ábra : dohányosok megoszlása nemek szerint -----	7
5. ábra : dohányzás és iskolai végzettség-----	8
6. ábra : alkoholfogyasztás nemek szerint -----	9
7. ábra : egészséges táplálkozás nemek szerint-----	9
8. ábra : anyagi helyzet és a táplálkozást meghatározó tényezők-----	10
9. ábra : testmozgás gyakorisága nemek és korcsoportok szerint -----	11
10. ábra : korlátozottság fennállása nemek szerint-----	11
11. ábra : nemek és korcsoportok megoszlása BMI (testtömegindex) szerint -----	12
12. ábra : magas vérnyomás megléte korcsoportok és nemek szerint-----	12
13. ábra : depresszió nemek és korcsoportok szerint -----	13
14. ábra : depresszió az anyagi helyzet megítélése szerint -----	13
15. ábra : cukorbetegség nemek és korcsoportok szerint -----	14
16. ábra : gyomorfekély gazdasági aktivitás szerint-----	14
17. ábra : ízületi gyulladás és iskolázottság-----	15
18. ábra : nemek, korcsoportok és évenkénti háziorvosi vizsgálatok száma -----	16
19. ábra : pszichiáternél megfordultak aránya anyagi helyzet szerint-----	17
20. ábra : orvos vagy nővér általi vérnyomásmérés nemek és korcsoportok szerint-----	18
21. ábra : koleszterinszint mérés korcsoport és nem szerint-----	19
22. ábra : vércukor szint ellenőrzés korcsoport és nem szerint -----	19
23. ábra : utolsó nőgyógyászati vizsgálat időpontja korcsoportonként -----	20
24. ábra : kenetvéten megjelenés oka a 25-64 éves korosztálynál -----	20
25. ábra : gazdasági aktivitás-----	22
26. ábra : gazdasági inaktivitás okai férfiaknál, korcsoport szerint -----	22
27. ábra : gazdasági inaktivitás okai nőknél, korcsoportonként -----	23
28. ábra : alkalmazottak megoszlása-----	23
29. ábra : stressz mértéke a dolgozók között -----	24
30. ábra : fizikai megterhelés mértéke a dolgozók között -----	24
31. ábra : fizikai terhelések fajtái nemek szerint -----	25
32. ábra : végzettségek kockázati tényezők szerint -----	25

1. A MIKROLEF	1
Kiemelt megállapítások	1
Tiszavasvári Kistérség	3
2. EGÉSZSÉGI ÁLLAPOT	4
Egészségi állapot szubjektív értékelése	4
Egészségi állapot szubjektív értékelése és az életkor összefüggései	4
Egészségi állapot szubjektív értékelése a nem összefüggései	4
Egészségi állapot szubjektív értékelése az iskolázottság összefüggései	5
Egészségi állapot szubjektív értékelése a Gazdasági összefüggései	5
3. EGÉSZSÉGMAGATARTÁS	7
Dohányzás	7
Alkoholfogyasztás	8
Táplálkozás	9
Testmozgás	10
4. BETEGSÉGEK	11
Testtömeg	11
Magas vérnyomás	12
Asztma, allergia	12
Szorongásos depresszió	13
Cukorbetegség	13
Csontritkulás	14
Gyomorfekély	14
Migrén	14
Ízületi gyulladás	15
Magas koleszterinszint, Szívroham, Agyvérzés	15
5. EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELE	15
Kórházi ellátás igénybevétele	17

6. BETEGSÉGEK KARBANTARTÁSA	18
Vérnyomásmérés	18
Koleszterin/vérzsír-szint meghatározás	18
Vércukorszint ellenőrzés	19
Nőgyógyászati szűrések	19
Egészségügyi kiadások	21
7. GAZDASÁGI AKTIVITÁS	22
Munkavégzés során, a végzett munkával kapcsolatos egészségkárosító tényezők jelenléte	24
*** Táblázatok jegyzéke	25
Táblázatok jegyzéke	26
Ábrák jegyzéke	27